

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Nederlandse Zorgautoriteit
Mevrouw M.J. Kaljouw
Postbus 30
3584 BX UTRECHT

Kopie aan: ZN: de heer J. van den Berg
ZIN: de heer J. Wijma

Datum **22 JULI 2020**
Betreft Financiële zekerheid Wlz aanvoorders (derde aanvulling)

Geachte mevrouw Kaljouw,

De piek van de coronacrisis lijkt achter ons te liggen en de zorg wordt weer zoveel mogelijk opgestart. De getroffen compensatieregelingen worden daarom beëindigd. Omdat het opstarten van zorg niet in alle gevallen mogelijk is, heb ik in mijn brief van 26 juni jl. (met kenmerk 1710203-207338-LZ) gevraagd een uitzonderingsregime vorm te geven waarmee zorgkantoren de mogelijkheid krijgen tot uiterlijk 1 januari 2021 maatwerkafspraken te maken voor uitzonderlijke situaties. Over de invulling van dit uitzonderingsregime is op hoofdlijnen op 14 juli en 16 juli jl. overeenstemming bereikt tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), Zorginstituut Nederland (ZIN) en (voor zover het onderdeel dagbesteding betreft) de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN).

Ik wil u vragen het uitzonderingsregime verder in een beleidsregel uit te werken met inachtneming van de afspraken die in de bestuurlijke overleggen zijn gemaakt en daarbij onderscheid te maken naar twee onderdelen:

- 1) Een maatwerkregeling voor zorgaanbieders waar sprake is van een corona besmetting, inclusief een hardheidsclausule voor zorgaanbieders met een substantieel financieel nadeel ten gevolge van corona.
- 2) Een maatwerkregeling voor zorgaanbieders die dagbesteding leveren.

Ik zal bovenstaande punten hieronder verder toelichten.

Ad 1) Maatwerkregeling inclusief hardheidsclausule;

Zoals aangegeven in mijn brief van 26 juni 2020 kunnen zich situaties voor gaan doen, waarbij instellingen na de periode van generieke omzetting, zich nog geconfronteerd zien met de gevolgen van een uitbraak van het coronavirus. In een werkgroep waarin VWS, ZN en de NZa vertegenwoordigd waren, is verdere invulling gegeven aan een uitzonderingsregime waarmee zorgkantoren de mogelijkheid krijgen tot uiterlijk 1 januari 2021 op maat afspraken te kunnen maken. De uitwerking bestaat uit een maatwerkregeling voor zorgaanbieders, waarbij sprake is van een corona-besmetting inclusief een hardheidsclausule voor zorgaanbieders die substantieel financieel nadeel ondervinden door een corona-uitbraak in zeer nabije omgeving of de na-ijl effecten van een eerdere besmetting en waarvoor het noodzakelijk is dat zij gecompenseerd worden voor doorlopende kosten.

**Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Zorgverzekeringen

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

(10)(2e)

T (10)(2e)
M (10)(2e)
10)(2e)@minvws.nl

Kenmerk
1724606-208307-Z

Uw brief

Bijlage(n)

1

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

De hardheidsclausule bepaalt dat voor die laatste gevallen afgeweken kan worden van het beleid van het uitzonderingsregime, namelijk van de voorwaarde dat sprake moet zijn van een corona-besmetting, en er voor die zorgaanbieders, na een toets hiertoe door het zorgkantoor, toch in een uitzonderlijk geval een vergoeding kan plaatsvinden voor de doorlopende kosten.

**Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Zorgverzekeringen

Kenmerk
1724606-208307-Z

Bestuurlijk is op hoofdlijnen overeenstemming tussen VWS, ZN, ZiN en de NZa over de uitwerking van deze maatwerkregeling en de hardheidsclausule. Ik wil u verzoeken op basis van de sheets in de *bijlage* hier verdere invulling aan te geven middels een beleidsregel, en deze volgens uw gebruikelijke procedure ook te consulteren bij de betreffende branches.

Ad 2) een maatwerkregeling voor dagbesteding;

De compensatiemaatregelen voor doorlopende kosten voor de intramurale gehandicaptenzorg en extramurale dagbesteding gelden tot 1 augustus 2020. VGN heeft echter aangegeven dat het leveren van volwaardige dagbesteding vanaf 1 augustus 2020 (nog) niet in alle gevallen mogelijk is.

E zijn twee oorzaken die ertoe leiden dat dagbesteding op 1 augustus 2020 nog niet volledig herstart zal zijn:

1. De ruimte op veel locaties is te beperkt om alle cliënten weer een plek te bieden op 1,5 meter afstand. Dat betekent dat er per ruimte en per dagdeel minder cliënten aanwezig kunnen zijn dan voorheen.
2. Binnen de dagbesteding in de gehandicaptenzorg is de 1,5 meter afstand het uitgangspunt, maar deze is niet altijd realistisch. Bijvoorbeeld omdat zorg aan cliënten nabijheid vraagt (bijvoorbeeld voor persoonlijke verzorging) of omdat cliënten de betekenis van deze maatregel niet begrijpen. Het beperken van gezondheidsrisico's voor deze cliënten wordt dan vooral gezocht in het werken in kleinere groepen en zeker voor kwetsbare cliënten bovendien in vaste groepen.

VGN geeft aan dat haar leden alle energie richten op het weer volledig opstarten van volwaardige dagbesteding, maar dat op 1 augustus 2020 naar verwachting op dat moment 25% minder dagbesteding kan worden geleverd indien het niet mogelijk is om deze op een andere wijze in te vullen. Hierbij is reeds rekening gehouden met de mogelijkheid om van de beleidsregel voor meerkosten wegens corona gebruik te maken voor dagbestedingslocaties buiten de verblijfslocatie.

Vooropgesteld is dat het voor de cliënten van belang is dat de volwaardige dagbesteding zo veel mogelijk weer volledig wordt opgestart. Voor het overgrote deel van de dagbesteding is dit ook mogelijk. In geval er echter te weinig (fysieke) ruimte is op de dagbestedingscentra of doordat cliënten niet in staat zijn 1,5 meter afstand te houden, betekent dit dat extra capaciteit nodig is. Deze capaciteit kan enerzijds worden gevonden in het uitbreiden van bestaande dagbestedingscentra (ondersteund door de beleidsregel voor meerkosten wegens corona) of door de fysieke ruimtes op de verblijfslocatie te benutten voor de inrichting van dagbesteding. De huidige prestatiebeschrijvingen (ZZP's inclusief dagbesteding) bieden al veel ruimte voor (een andere) invulling van de dagbesteding, waardoor de volwaardige dagbesteding voor een groot deel weer volledig kan worden opgestart.

Invulling maatwerkregeling

De maatwerkregeling moet het mogelijk maken zorgaanbieders te compenseren als het (nog) niet mogelijk is de dagbesteding weer volledig en volwaardig op te starten, waarbij het perspectief van de patiënt en de prikkel om te komen tot volwaardige dagbesteding gehandhaafd blijven.

Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de mogelijkheid om meerkosten, als gevolg van het coronavirus, op grond van de huidige beleidsregel¹ vergoed kunnen worden.

Binnen de dagbesteding voor de gehandicaptenzorg worden in de Wlz drie varianten in de bekostiging onderscheiden:

- 1) *De dagbesteding is onderdeel van het ZZP en wordt integraal bekostigd*
De dagbesteding wordt als ZZP inclusief dagbesteding gedeclareerd door de verblijfsaanbieder. De dagbesteding zal in veel gevallen op een andere locatie dan de verblijfslocatie geleverd worden. De dagbesteding kan door de verblijfsaanbieder zelf geregeld worden of door een andere aanbieder. Als de dagbesteding door een andere aanbieder wordt geleverd, dan is dit in onderaanneming. Via onderlinge dienstverlening wordt de onderaannemer gecompenseerd voor de geleverde zorg.

Indien de dagbesteding volledig wordt geleverd maar op een andere manier volwaardig wordt ingevuld, dan biedt de huidige prestatiebeschrijving al de mogelijkheid om de ZZP inclusief dagbesteding te declareren. Voor de zorgaanbieders die de dagbesteding integraal declareren maakt de maatwerkregeling het mogelijk om ZZP's inclusief dagbesteding te declareren, ook in die gevallen waarbij de dagbesteding (nog) niet volwaardig kan worden ingevuld. Als de dagbesteding nog niet op volledige en volwaardige wijze kan worden geleverd, is een bestuursverklaring een noodzakelijke aanvulling om de ZZP inclusief dagbesteding te kunnen vergoeden (zie verder hierna).

- 2) *De dagbesteding voor een verblijfscliënt wordt apart gedeclareerd (prestatiecodes H9XX)*
Om te zorgen dat cliënten vrijheid hebben een dagbesteding te kiezen, is het in de bekostiging ook mogelijk gemaakt dat de dagbesteding apart gedeclareerd wordt. Als de dagbesteding door een andere aanbieder wordt geleverd dan de verblijfsaanbieder, hoeft dit niet in onderaanneming maar kan het dagbestedingscentrum zelfstandig de geleverde prestaties declareren (mits er een contract met het zorgkantoor is). Bij deze prestaties geldt de voorwaarde dat de dagbesteding buiten de verblijfslocatie plaatsvindt.

Voor de zorgaanbieders die de dagbesteding apart declareren maakt de maatwerkregeling het mogelijk de dagbesteding te declareren als deze volwaardig wordt ingevuld, ook als deze op de verblijfslocatie wordt geleverd. Als er geen (volwaardige) dagbesteding wordt geleverd, dan kan deze niet gedeclareerd worden. In deze gevallen maakt de maatwerkregeling het mogelijk om de doorlopende kosten van de zorgaanbieder te vergoeden tot uiterlijk 31 december 2020.

Via een bestuursverklaring wordt een verzoek gedaan om de dagbesteding te declareren als deze op een andere manier maar volwaardig bij de verblijfsaanbieder² wordt geleverd. In deze situaties wordt er afgeweken van de prestatiebeschrijving van de NZa. Een bestuursverklaring is dan een noodzakelijke aanvulling om de prestatie te kunnen vergoeden. Indien er (dagdelen zijn waar) geen dagbesteding of geen volwaardige dagbesteding wordt geleverd, dan wordt er via de bestuursverklaring een verzoek gedaan om voor de betreffende locatie, waar de dagbesteding nog niet volledig is opgestart, de periode van de mogelijkheid van een vergoeding van de doorlopende kosten voor deze dagbesteding (omzetzijnering) te verlengen tot uiterlijk het einde van het jaar.

¹ SARS-CoV-2 virus - BR/REG-20158

² De verblijfsaanbieder kan in deze situaties geen dagbesteding declareren.

Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg
Directie Zorgverzekeringen

Kenmerk
1724606-208307-2

- 3) *De dagbesteding voor thuiswonende cliënten (prestatiecodes H8XX)*
De dagbesteding voor thuiswonende cliënten wordt als afzonderlijke prestatie gedeclareerd. De beleidsregelwaarde, zoals deze door de NZa is vastgesteld, is afhankelijk van de groepsgrootte. Als er minder cliënten zijn, kan een hoger tarief in rekening worden gebracht. Bij deze prestaties geldt ook de voorwaarde dat de activiteit elders dan de thuissituatie geleverd moet worden.

Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg
Directie Zorgverzekeringen

Kenmerk
1724606-208307-Z

Voor zorgaanbieders die de dagbesteding middels deze prestaties declareren maakt de maatwerkregeling het mogelijk om de dagbesteding te declareren als deze volwaardig wordt ingevuld, ook als deze in de thuissituatie wordt geleverd. Als er geen (volwaardige) dagbesteding wordt geleverd, dan kan deze niet gedeclareerd worden. In deze gevallen maakt de maatwerkregeling het mogelijk om de doorlopende kosten van de zorgaanbieder te vergoeden.

Via een bestuursverklaring wordt er een verzoek gedaan om de dagbesteding te declareren als deze op een andere manier maar volwaardig in de thuissituatie wordt ingevuld. In deze situaties wordt er afgeweken van de prestatiebeschrijving van de NZa. Indien er (dagdelen zijn waar) geen dagbesteding of geen volwaardige dagbesteding wordt geleverd, dan wordt er via de bestuursverklaring een verzoek gedaan om voor de betreffende locatie, waar de dagbesteding nog niet volledig is opgestart, de periode van de mogelijkheid van een vergoeding van de doorlopende kosten voor deze dagbesteding (omzetsderving) te verlengen tot uiterlijk het einde van het jaar. Dit borgt een gelijk speelveld ten opzichte van de dagbestedingscentra die bekostigd worden via de H9xx prestaties.

Ik wil u vragen in de uitwerking van de maatwerkregeling in de beleidsregel rekening te houden met onderstaande aspecten.

1. Om voor maatwerk in aanmerking te komen, wordt aan zorgaanbieders gevraagd een bestuursverklaring te ondertekenen. Bovenstaand is aangegeven in welke situaties een bestuursverklaring van toepassing is. Het doel van de bestuursverklaring is o.a. om inzicht te geven voor welk aandeel van de cliënten de dagbesteding niet volledig en volwaardig³ kan worden ingeregeld; wat daarvan de oorzaak is en hoe de komende periode invulling aan de dagbesteding gegeven wordt. Hiervoor vraag ik u een (of meerdere) format(s) in uw (toelichting op de) regelgeving op te nemen. De bestuurder verklaart in de bestuursverklaring met redenen omkleed ten minste:
  - a. dat voor zover mogelijk en verantwoord de dagbesteding vanaf 1 augustus 2020 plaatsvindt;
  - b. dat voor ongeveer een X percentage van de cliënten de dagbesteding niet volwaardig kan worden geleverd, zoals deze voor corona werd geleverd (en dus anders moet worden ingevuld);
  - c. dat in het geval er sprake is van een alternatieve invulling van dagbesteding dat dit in samenspraak met cliënten en/of vertegenwoordigers binnen X weken wordt verwerkt als tijdelijke aanpassing van het zorgplan van de betreffende cliënten;
  - d. dat de geschetste situatie en de alternatieve vormgeving van de dagbesteding, zoals benoemd is onder a, b en c (zie ook hierna onder 3a, b en c), door de aanbieder is besproken met de cliëntenraad.

Hiertoe staat in de bestuursverklaring opgenomen dat de situatie

³ Bij extramurale dagbesteding gaat het er ook om inzicht te krijgen in het aandeel van dagbesteding, dat op de verblijfslocatie of in de thuissituatie wordt geleverd.

en alternatieve vormgeving van de dagbesteding met de cliëntenraad is afgestemd en dat de cliëntenraad zijn instemming heeft gegeven met de zorginhoudelijke onderdelen van het bestuursbesluit, waar het instemmingsrecht betrekking op heeft. Indien tijdige instemming door de cliëntenraad niet haalbaar is, wordt de situatie en alternatieve vormgeving van de dagbesteding afgestemd in de eerstvolgende vergadering met de cliëntenraad. Voor de goede orde, het betreft enkel het deel van de dagbesteding waar de bestuursverklaring betrekking op heeft;

- e. dat, indien van toepassing, de onderaannemers van dagbesteding worden doorbetaald conform de beleidsregel (zodat die niet de dupe worden van een lager aantal cliënten);
- f. dat zoveel mogelijk personeel "om niet" zal worden ingeleend vanuit eventuele onderaannemers of externe dagbestedingscentra;
- g. dat de bestuurder zich committeert aan het ontwerpen van beleid om uiterlijk 1 januari 2021 te komen tot een volledige en volwaardige dagbesteding voor alle doelgroepen. Dit is in het bijzonder van toepassing op de cliëntgroepen waar een bestuursverklaring voor is getekend.

2. Het zorgkantoor controleert of er sprake is van een door het bestuur ondertekende bestuursverklaring en dat alle in punt 1 genoemde elementen hierin zijn opgenomen. In die bestuursverklaring staat opgenomen dat de situatie en alternatieve vormgeving van de dagbesteding met de cliëntenraad is afgestemd en dat de cliëntenraad zijn instemming heeft gegeven met betrekking tot de zorginhoudelijke onderdelen.
3. De ontvangst van de door het bestuur ondertekende bestuursverklaring zet de maatwerkregeling bij het zorgkantoor in gang. Indien de instemming niet tijdig beschikbaar is, ontvangt het zorgkantoor van de aanbieder een verslag van de eerstvolgende cliëntenraad waarin de bespreking van de onderbouwing vanuit het bestuur en instemming door de cliëntenraad, m.b.t. de zorginhoudelijke elementen waar het instemmingsrecht betrekking op heeft, staat opgenomen. Het zorgkantoor controleert aan de hand van de instemming of het verslag hiervan of minimaal de volgende onderwerpen met de cliëntenraad zijn besproken:
  - a. voor welk aandeel van de cliënten de dagbesteding niet volledig en volwaardig kan worden ingeregeld;
  - b. wat daarvan de oorzaak is;
  - c. hoe de komende periode invulling aan de dagbesteding gegeven wordt met betrekking tot de cliënten waar de bestuursverklaring op van toepassing is.

In de reguliere dialoog tussen zorgkantoor en zorgaanbieder wordt door het zorgkantoor op basis van de ontvangen informatie (verslag/instemming cliëntenraad en bestuursverklaring) ingegaan op de onderbouwing vanuit het bestuur en de instemming van de cliëntenraad. Daarbij komen genoemde punten 3a, 3b, 3c aan de orde. Indien daar signalen uit voortkomen, dan handelt het zorgkantoor daarnaar.

4. De NZa heeft aangegeven dat zij zich in haar toezicht zal richten op de vraag of het zorgkantoor voor zorgaanbieders die in de <maatwerkperiode> gebruik maakt van de uitzonderingen een bestuursverklaring heeft ontvangen, of het zorgkantoor de volledigheid van de bestuursverklaring heeft vastgesteld. Ook ziet de NZa erop toe dat het zorgkantoor de bij punt 3 beschreven controle heeft uitgevoerd en een positieve terugkoppeling heeft gegeven aan de zorgaanbieder. Hiervoor maakt de NZa gebruik van de bestaande procedures, procesbeschrijvingen en de verantwoordingsystematiek bij de Wlz-uitvoerders.

Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg
Directie Zorgverzekeringen

Kenmerk
1724606-208307-Z

5. Ook dagbestedingscentra die gericht zijn op de ouderenzorg, kunnen hiervoor in aanmerking komen.
6. In hoeverre de dagbesteding volledig en volwaardig kan worden ingevuld, wordt in het reguliere contact met de cliëntenraad besproken. De verwachting is dat er gedurende het jaar een steeds kleinere groep cliënten is waarvoor de dagbesteding nog niet volledig en volwaardig en in lijn met de prestatiebeschrijving kan worden geleverd. Indien er desondanks een substantiële toename optreedt van het aandeel cliënten, waarbij de dagbesteding niet volledig en volwaardig kan worden geleverd, ten opzichte van het percentage van de cliënten (zoals hiervoor genoemd in onderdeel 1b), dient de zorgaanbieder een addendum op de bestuursverklaring in bij het zorgkantoor. In de dialoog tussen zorgkantoor en zorgaanbieder komen vervolgens de onderdelen 3a, 3b en 3c opnieuw aan de orde en handelt het zorgkantoor daarnaar.

**Directoraat-Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Zorgverzekeringen

Kenmerk
1724606-208307-2

Tot slot

Ik wil u complimenteren met de voortvarendheid waarmee u de beleidsregel heeft vastgesteld en op onderdelen weer heeft aangepast, waardoor zorgaanbieders perspectief hebben met betrekking tot hun financiële situatie. Ik stel uw inspanningen voor de uitwerking van bovengenoemde bestuurlijke overleggen zeer op prijs. Mocht u onverhoopt tegen onderdelen aanlopen, die niet voorzien waren, dan ga ik hierover graag met u in gesprek.

Hoogachtend,

(10)(2e)

(10)(2e)